

Sygn. akt V CSK 105/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku F. Spółki z o.o.
przy uczestnictwie A. S., D. S. i H. Ś.
o zasiedzenie służebności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 3 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 12 sierpnia 2014 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację F. sp. z o.o. od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 2 kwietnia 2014 r. oddalającego wniosek o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu. Sąd ustalił, że poprzednik prawny wnioskodawcy Dyrekcja Miejskich Inwestycji Komunalnych wybudowała w 1984 r. sieć ciepłowniczą na nieruchomości, której obecnie współwłaścicielami są uczestnicy. W dniu 24 sierpnia tego roku poprzednicy prawni uczestników I. i M. małżonkowie R. zawarli ze Skarbem Państwa umowę użytkowania wieczystego tejże nieruchomości, a decyzją Prezydenta W. z dnia 3 grudnia 1998 r. prawo to zostało przekształcone w prawo własności.

O oddaleniu wniosku o zasiedzenie zadecydowało przyjęcie, że poprzednicy wnioskodawczynie nie byli posiadaczami nieruchomości uczestników w zakresie służebności o treści służebności przesyłu w dobrej lecz w złej wierze, a zatem nie upłynął jeszcze termin nabycia tej służebności przez zasiedzenie, który rozpoczął bieg dnia 24 grudnia 1992 r.

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 234 k.p.c. w zw. z art. 7 k.c., art. 292 w zw. z art. 177 k.c., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutów naruszenia art. 292 w zw. z art. 177 k.c. sprowadza się do twierdzenia, że ponieważ służebnością przesyłu może być obciążona nie tylko nieruchomość gruntowa, ale i użytkowanie wieczyste gruntu, co pominął Sąd drugiej instancji, przeto termin do zasiedzenia służebności określonej we wniosku rozpoczął bieg już od dnia 24 sierpnia 1984 r.

Niewątpliwie, w doktrynie, jak i w orzecznictwie dominuje pogląd, w myśl którego ustanowienie służebności gruntowej jest dopuszczalne także na prawie użytkowania wieczystego (por. w uchwały SN z dnia 29 listopada 1972 r., III CZP 82/72, OSNC 1973, Nr 7-8, poz. 125 i z dnia 29 maja 1974 r., III CZP 21/74, OSNC 1975, Nr 4, poz. 55; wyrok SN z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 97/07, nie publ.; postanowienia SN z dnia 17 stycznia 1974 r., III CRN 316/73, OSNC 1974, Nr 11, poz. 197, z dnia 15 października 2008 r., I CSK 135/08, nie publ. i z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 674/08, nie publ.). Niemniej, nie można wyprowadzać z tego

wniosku, że możliwe jest, jak chciałaby skarżąca, zaliczenie czasu posiadania służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego na poczet posiadania tej służebności po przekształceniu tego prawa w prawo własności gruntu. Nie są to bowiem tożsame typy posiadania. Każdy z nich ma swój specyficzny charakter i jego wykonywanie może prowadzić do nabycia jedynie tego prawa, które jest faktycznie wykonywane (tak też Sąd Najwyższy odnośnie do nabycia własności przez zasiedzenie w uchwale z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6). Z tej już przyczyny zarzut naruszenia art. 292 w zw. z art. 177 k.c. okazał się bezzasadny.

Ubocznie, gdyby przyjąć, że przedmiotem służebności gruntowej nabytej wskutek zasiedzenia nie może być użytkowanie wieczyste a tylko grunt oddany w użytkowanie wieczyste, to zagadnienie zaliczenia czasu posiadania służebności gruntowej na użytkowaniu wieczystym w ogóle nie wchodziłoby w rachubę. Poza granice sprawy wykracza natomiast zagadnienie tytułu następcy prawnego przedsiębiorstwa państwowego do korzystania z nieruchomości, na której znajduje się sieć ciepłownicza wybudowana w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej, gdy właścicielem tej nieruchomości było Państwo (zob. postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08 nie publ. oraz wyrok SN z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 514/15 nie publ.).

Co się tyczy zarzutu naruszenia art. 234 k.p.c. w zw. z art. 7 k.c., przez przyjęcie złej wiary poprzedników skarżącej, to godzi się przypomnieć, że od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku, Sąd Najwyższy konsekwentnie i w zasadzie bez wyjątków, odwołuje się do tradycyjnej koncepcji dobrej wiary i według niej ocenia posiadanie wykonywane z zamiarem nabycia prawa przez zasiedzenie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNC 1992, Nr 4, poz. 48, postanowienia Sądu Najwyższego z 22 grudnia 1998 r., II CKN 59/98, nie publ. i z 4 listopada 1999 r., II CKN 560/98, nie publ.). Zgodnie z tą koncepcją, nie jest w dobrej wierze ten, kto wykonuje prawo, o którym wie, że mu nie przysługuje, ale także ten, to wykonuje nieprzysługujące mu prawo bez tej świadomości, o ile przy dołożeniu należytej staranności mógłby się dowiedzieć o rzeczywistym stanie prawnym danej sytuacji.

Przyjęte rozumienie dobrej wiary w związku z wykonywaniem posiadania prowadzącego do zasiedzenia, w tym i służebności przesyłu, oznacza, że za osobę zasiadającą tę służebność w dobrej wierze można by uznać jedynie tego, kto z cudzej nieruchomości korzysta nie w zakresie treści dowolnego prawa, ale wyłącznie w zakresie treści służebności przesyłu, a w danych okolicznościach jego błędne przekonanie o przysługiwaniu mu uprawnień mieszczących się w zakresie tej służebności jest usprawiedliwione. Wytworzenie się błędnego ale w danych okolicznościach usprawiedliwionego przekonania o powstaniu na rzecz przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzym gruncie służebności przesyłu musiałyby mieć oparcie w zdarzeniach, których zaistnienie mogło wywołać takie przekonanie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, BSN 2015, nr 11, poz. 10). Skarżąca w skardze nawet nie wskazuje ustalonych w sprawie takich zdarzeń.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

kc